

บทที่ 2

วาระคดีที่เกี่ยวข้อง

การเสนอสาระเพื่อประกอบการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เกษตรกรรมจาก เทปโทรทัศน์ที่ใช้ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของชาวนานในจังหวัด
ลำปางนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 4 ตอน โดยจะเริ่มด้วยการกล่าวถึงเกษตรกรรมในประเทศไทย
เน้นให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างชั้นของเกษตรกรรมแง่โอกาสที่จะติดต่อสนทนา หรือทำธุรกิจ
กับบุคคลต่าง ๆ ด้วยภาษาไทยกลาง ต่อจากนั้นเป็นเรื่องของเทปโทรทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย
ความหมาย ลักษณะ และคุณสมบัติของเทปโทรทัศน์ โดยเน้นในด้านเทปโทรทัศน์ที่ใช้ในการเรียน
การสอน และจากการที่เทปโทรทัศน์มีลักษณะการรับสาร เช่นเดียวกับโทรทัศน์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้
เสนองานวิจัยอันเกี่ยวกับโทรทัศน์ที่ใช้ในการเรียนการสอนไว้ด้วย ส่วนตอนที่ 3 ในบทนี้ เป็น
สาระเกี่ยวกับภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ โดยแสดงให้เห็นถึงข้อแตกต่างของภาษาถิ่น
ตระกูลไทยทั้งสองนี้ และในตอนสุดท้ายของบทนี้ ผู้วิจัยเสนอเรื่อง ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ เน้นเฉพาะผลสัมฤทธิ์ในหมวดพุทธิพิสัย ด้านความรู้ความจำ

ขนาดชั้นเกษตรกรรมกับโอกาสในการสนทนาภาษาไทยกลาง

ประชากรที่ประกอบอาชีพการเกษตรในประเทศไทยมีจำนวนถึงร้อยละ 63.87 ของ
ประชากรทั้งหมด (กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร 2530 : 28) ซึ่งก่อให้เกิดผลิตผล
การเกษตรที่ส่งออกสูงกว่าครึ่งหนึ่งของมูลค่ารวมสินค้าออกทั้งหมด (กองนโยบายและแผนพัฒนา
การเกษตร 2530 : 41) เกษตรกรภายในประเทศมีทั้งชั้นใหญ่ ชั้นกลาง และชั้นเล็ก
ประมาณกันว่าเกษตรกรรายย่อยที่จัดอยู่ในกลุ่มชั้นเล็กที่มีฐานะยากจนนั้นมีอยู่ถึงร้อยละ 33 ของ
ประชากรทั้งประเทศ (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2523:4) สำหรับเกษตรกรชั้นใหญ่จัดเป็นกลุ่มที่มี
ความพร้อมทั้งด้านที่ดิน ทุน แรงงาน จึงมีศักยภาพสูงในการผลิต ดังนั้น หน่วยงานทั้งภาคเอกชน
และธนาคารพาณิชย์ จึงเข้าไปให้บริการเพิ่มผลผลิตในเชิงธุรกิจที่มีความเป็นไปได้สูง ในขณะที่

เกษตรกรชั้นกลางส่วนใหญ่มากับชั้น เล็ก เกือบทั้งหมดตก เป็นกลุ่มที่หน่วยงานของรัฐพยายาม เพิ่ม ศักยภาพต่าง ๆ ให้มากขึ้น ในส่วนของธนาคารพาณิชย์และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง เมื่อพิจารณาถึงการให้บริการสินเชื่อแก่ เกษตรกรเป้าหมายแล้ว จำเป็นอยู่เองที่ต้องเลือกเอากลุ่มที่มีกำลังการผลิตทางการเกษตร ที่มี มูลค่าเหลือเพียงพอที่จะชำระหนี้เงินกู้คืนได้เป็นอันดับแรก ดังนั้น เกษตรกรชั้นใหญ่ ชั้นกลาง และชั้น เล็กส่วนหนึ่งที่มีผลผลิตทางการเกษตรส่วน เหลือ เพื่อขายมากพอสมควร จึงได้รับการ บริการสินเชื่อจากระบบธนาคารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.9 ของการให้บริการสินเชื่อทั้งหมด (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ 2523:6) ส่วนเกษตรกรชั้นเล็กจริง ๆ ที่มีผลผลิตเพียงพอเพื่อการบริโภค หรือมีส่วน เพื่อขายเพียงเล็กน้อย เป็นกลุ่มที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และ สถาบันการเงินอื่น ๆ ให้การสนับสนุนน้อยมาก กล่าวอีกอย่างหนึ่ง คือ เกษตรกรชั้นใหญ่ และ ชั้นกลางจะมีโอกาสทำธุรกิจติดต่อกับสถาบันการเงินต่าง ๆ พบปะผู้คนในวงการอื่นนอกจากพวก เพื่อนบ้านทำให้เขาเหล่านี้มีโอกาสสนทนากับบุคคลต่าง ๆ รวมทั้งสนทนาเป็นภาษาไทยกลางมากกว่า เกษตรกรชั้นเล็ก

อย่างไรก็ดี ในระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา ทั้งหน่วยงานของรัฐ ได้แก่กรมส่งเสริม การเกษตร กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ฯลฯ และทั้งภาครัฐวิสาหกิจ ได้แก่องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้พยายาม ให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ บัณฑิตการผลิตและสินเชื่อแก่เกษตรกรชั้น เล็กเพิ่มมากขึ้น ดังเช่น การกู้เงินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจากกองทุนระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนาการเกษตร ในปี 2526 สัญญาที่ ไอเอฟเอดี โกลน นัมเบอร์ 125-ทีเอช (IFAD Loan No.125-TH) และจากธนาคารโลกสัญญาที่ 1 ไอบีอาร์ดี โกลน นัมเบอร์ 1816-ทีเอช (IBRD Loan No.1816-TH) และสัญญาที่ 2 ไอบีอาร์ดี โกลน นัมเบอร์ 2310-ทีเอช (IBRD Loan No.2310-TH) โดยมีเงื่อนไขที่จะต้องให้สินเชื่อแก่เกษตรกรชั้น เล็กทุก ๆ ภาค แต่เน้นในพื้นที่ของในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นหลัก คิดเป็นจำนวนเงินกู้รวม สูงถึง 1,550 ล้านบาท (Project Completion Report 2528:6-11 และ Project Completion Report 2530:19-20) ในระยะหลัง กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวง

เกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จัดทำโครงการ
 ประสานงานส่งเสริมการเกษตรกับงานสินเชื่อแก่เกษตรกรชั้น เล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 17 จังหวัด ในปี 2530 คิดเป็นจำนวนเงินกู้ประมาณ 71 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร
 และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 2530:1) แม้แต่โครงการรับจำนำข้าว
 เปลือกในฤดูกาลผลิตข้าวนาปี 2529/2530 ซึ่งมีเกษตรกรรายย่อยได้รับสินเชื่อถึง 360,269
 ราย เงินกู้ 3,809.5 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นกลุ่มชาวนาชั้น เล็กประมาณร้อยละ 65 (กรม
 ส่งเสริมการเกษตรและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 2530:1) นั่นคือ ใน
 ระยะหลัง ๆ นี้ เกษตรกรชั้น เล็กมีโอกาสสนทนาและติดต่อทำธุรกิจกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คนใน
 ท้องถิ่นมากขึ้น ความคุ้นเคยกับบุคคลที่สนทนาด้วยภาษาไทยกลางย่อมมีมากขึ้น

รัฐบาลทุกสมัยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตรในทุกขนาดชั้น เกษตรกร ทั้งด้าน
 การเพิ่มผลผลิต การขยายตลาด การลดต้นทุนการผลิต ตลอดจนการพยายามพัฒนาขีดความ
 สามารถของเกษตรกร โดยมีจุดมุ่งหมายในการเพิ่มพูนรายได้ ยกฐานะฐานะความเป็นอยู่ของ
 เกษตรกรไทย วิธีการหลักประการหนึ่งที่จะทำให้บรรลุที่จุดหมายดังกล่าวคือการถ่ายทอด
 เทคโนโลยีที่ทันสมัยสู่เกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรในชนบทจำนวนมากไม่ได้อยู่ในสภาพขาด
 การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการประกอบอาชีพที่ต้องแข่งขันเชิงธุรกิจในสังคมสมัยใหม่ ดังนั้น
 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้กำหนดบุคคลเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพ
 ประชากรไว้หลายระดับ ทั้งเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการ เช่น กรมต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตร
 และสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนสถาบัน
 การศึกษาต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่วิทยากร เจ้าหน้าที่นิเทศ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ภาคสนามที่เข้าถึง
 เกษตรกรโดยตรง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการพัฒนา (พจน์ บุญเรือง 2526 : 11-12)

เจ้าหน้าที่ภาคอื่นที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกันนี้อีกคือภาครัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวง
 เกษตรและสหกรณ์ มีองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ องค์การสวนยาง องค์การส่งเสริมกิจการ
 โคนมแห่งประเทศไทย องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวน
 ยาง องค์การสะพานปลา หน่วยงานรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม มีสำนักงานย่อย

และน้ำตาล หน่วยงานรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงกลาโหม มืองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก หน่วยงานรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง มีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อีกทั้งภาคเอกชนที่เข้ามามีบทบาทร่วมด้วยอย่างมาก ทั้งในรูปแบบบริษัทเอกชนที่บริการความรู้ วิทยาการแผนใหม่แผนการบริการธุรกิจหรือโฆษณา ได้แก่ มูลนิธิ สมาคม และธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น (เอมอร หุ่นตรีกุล 2526 : 2) จะเห็นได้ว่า มีการระดมบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการให้การศึกษาแก่เกษตรกรทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการพัฒนาการเกษตรและชนบทขึ้นอยู่กับความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพของเกษตรกร โดยการเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมทัศนคติ และการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแผนใหม่ ซึ่งการกระทำดังกล่าวจำเป็นต้องคำนึงถึง วิธีการ และเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้เป็นสำคัญ

เทปโทรทัศน์

ปัจจุบัน เทปโทรทัศน์ เข้าามีบทบาทอย่างมากในเกือบทุกสังคม ตั้งแต่สังคมเล็ก ๆ ขนาดครอบครัวไปจนถึงสังคมใหญ่ระดับประเทศ เทปโทรทัศน์มีโอกาสรับใช้สังคมทั้งในด้านการบันเทิง ด้านธุรกิจ ด้านการบันทึกเรื่องราวสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียนการสอน

เทปโทรทัศน์ หมายถึง แถบสารสังเคราะห์ที่เคลือบด้วยสารแม่เหล็ก สามารถบันทึกสัญญาณภาพและเสียงได้โดยผ่านเครื่องบันทึกภาพ หรืออาจบันทึกโดยตรงจากเครื่องรับโทรทัศน์ แล้วสามารถนำมาเล่นกลับ หรือถ่ายทอดเป็นภาพและเสียงดั้งเดิมด้วยระบบโทรทัศน์ออกมาทางเครื่องรับโทรทัศน์ (วิภาวี ตุลยานนท์ 2524 : 107)

แถบบันทึกของเทปโทรทัศน์มีคุณสมบัติ เช่นเดียวกับแถบบันทึกเสียง สามารถแยกออกเป็น 2 แบบ คือ (วิภาวี ตุลยานนท์ 2524 : 114-115)

1. แบบม้วน (Open Reel)
2. แบบคasset (Cassette)

เทปโทรทัศน์แบบตลับนั้น มีความกว้างของหน้าเทปบันทึกเพียงครึ่งนิ้วถึงหนึ่งนิ้ว ซึ่งตัวแถบบันทึกนี้ก็ได้รับบรรจุอยู่ในตลับ เก็บเทปหรือที่เรียกว่าคาสเซ็ทอีกทีหนึ่ง ตามมาตรฐานของขนาดและน้ำหนักแล้ว ตลับของเทปโทรทัศน์แบบตลับจะเล็กกว่าแบบม้วนมาก จึงสะดวกต่อการพกพา ส่วนความยาวในการบันทึกและเล่นกลับก็มีตั้งแต่ 30 นาที 1 ชั่วโมง 2 ชั่วโมง ถึง 3 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับความหนาบางของเนื้อแถบบันทึก งบประมาณของประสิทธิภาพในการแพร่ภาพที่ใกล้เคียงความจริงนั้น มีน้อยกว่าแถบบันทึกโทรทัศน์แบบม้วน หรือแบบมาตรฐานกระจายเสียงมาก ดังนั้น แถบบันทึกโทรทัศน์แบบตลับนี้จึงมักนิยมใช้เพื่อแพร่กระจายภาพสำหรับกลุ่มผู้ชมเล็ก ๆ เท่านั้น เช่น ภายในครอบครัว หรือในสังคมที่มีกลุ่มชนไม่มากนัก ด้วยเหตุนี้เทปโทรทัศน์แบบนี้จึงเรียกว่าเทปโทรทัศน์แบบใช้ในบ้าน หรืออาจได้ยินว่าเป็นแบบโฮมยูส ซึ่งก็หมายถึงเทปโทรทัศน์แบบเดียวกัน

สำหรับเทปโทรทัศน์ที่ใช้ในงานการเรียนการสอนแล้ว โดยทั่วไปจะนิยมแบบตลับหรือแบบที่ใช้ในบ้านมากกว่าแบบม้วนหรือแบบมาตรฐานกระจายเสียง ทั้งนี้ เพราะเหตุผลสำคัญดังต่อไปนี้ คือ เทปโทรทัศน์แบบตลับนี้สามารถใช้งานและเก็บรักษาได้อย่างสะดวก ราคาถูกเหมาะสมสำหรับวงการศึกษาที่มิงบประมาณจำกัดด้านการสอน หรือการฝึกอบรม

เมื่อมีราคาถูกจึงได้รับความนิยมมาก และเมื่อได้รับความนิยมมากบริษัทผู้ผลิตก็ย่อมจะพัฒนาคุณสมบัติและประสิทธิภาพให้ดีขึ้นด้วย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้

สำหรับระบบของเทปโทรทัศน์นั้นมีหลายระบบ หลายแบบ ซึ่งแต่ละระบบแต่ละแบบมีคุณสมบัติในการใช้งานแตกต่างกันไป แต่ด้านคุณสมบัติทางเทคนิคแล้ว การทำงานของเทปโทรทัศน์นั้นคล้ายคลึงกัน ระบบที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ (JET 1978 : 35-41)

1. ระบบ วีเอชเอส หรือ VHS (Video Home System) บริษัทผู้ผลิตบริษัทแรกคือ เจวีซี ของญี่ปุ่น
2. ระบบ เบต้าแม็กซ์ หรือ Betamax หรือที่ใช้สัญลักษณ์ "B" ของกรีก บริษัทผู้ผลิตบริษัทแรกคือ โซนี่ ของญี่ปุ่น

3. ระบบ วีซีอาร์ หรือ VCR. (Video Cassette Recorder) บริษัทผู้ผลิตบริษัทแรก คือ ฟิลิปส์ ของเนเธอร์แลนด์
4. ระบบ เอสวีอาร์ หรือ SVR. (Super Video Recorder) บริษัทผู้ผลิตบริษัทแรก คือ กรุนดิก ของเยอรมัน
5. ระบบ ยูเมติก เป็นระบบกึ่งใช้ในบ้าน กึ่งมาตรฐานกระจายเสียง บริษัทผู้ผลิตบริษัทแรก คือ โซนี่ ของญี่ปุ่น

กรรมวิธีในการบันทึกสัญญาณภาพของ เทปโทรทัศน์ทุกระบบ มีหลักการทำงานเหมือนกับการบันทึกเสียง ซึ่งสัญญาณภาพจะถูกเก็บหรือบันทึกอยู่บนแถบแม่เหล็ก แต่จะแตกต่างกันตรงที่ว่าหัวบันทึกของระบบเสียง เป็นหัวแบบคงที่ แต่ของระบบ เทปโทรทัศน์นั้น หัวบันทึกภาพสัญญาณ จะหมุนไปรอบตัวในทิศทางการเดินของแถบ เทป เพื่อให้หัวแต่ละจุดผ่านหัว เทปได้เร็วขึ้น ซึ่งนั่นก็คือ วิธีการลดการสึกหรออันจะเกิดจากการเสียดสี ความเร็วมาตรฐานของแถบ เทปในการอัด คือ 10 เมตรต่อวินาที ซึ่งจะทำให้เทปสามารถเก็บภาพได้สมบูรณ์ และจะต้องมีหัว เทปอย่างน้อยสองหัว จึงจะจัดว่าเป็นมาตรฐาน ขนาดของความกว้างของหน้า เทปไม่ควรจะต่ำกว่าครึ่งนิ้ว

เทปโทรทัศน์ในปัจจุบันมีการปรับปรุงและวิวัฒนาการกันใหม่ โดยมีราคาข้อมเยาลง และคุณภาพของภาพที่บันทึกไว้ใน เทปโทรทัศน์นั้นยังคมชัดราวกับภาพจากรายการสด ถึงแม้ว่าจะนำ เทปโทรทัศน์นั้นมาฉายหลายครั้งก็ตาม ตลอดจน เมื่อไม่ต้องการใช้รายการที่บันทึกไว้ใน เทปโทรทัศน์แล้วก็สามารถลบรายการนั้นออก และบันทึกรายการอื่นลงไปใหม่ได้โดยไม่เหลือภาพจากรายการเก่ามารบกวนทั้งสิ้น และ เทปโทรทัศน์ยังมีความคงทน สามารถลบและบันทึกซ้ำได้หลายครั้ง นอกจากนี้ การใช้ เทปโทรทัศน์ยังก่อให้เกิดความสะดวกด้านการผลิตรายการ คือ สามารถเตรียมและถ่ายทำรายการโทรทัศน์ไว้ได้ก่อนล่วงหน้าการออกอากาศ อีกทั้งยังสามารถแก้ไข ตัดต่อ เทปโทรทัศน์นั้นจนสมบูรณ์ เมื่อนำ เทปโทรทัศน์มาออกอากาศตาม เวลาออกอากาศจริง รายการที่ปรากฏจากโทรทัศน์จึงเป็นรายการที่สมบูรณ์มากกว่าการออกอากาศรายการสด หากพิจารณาในแง่การเผยแพร่แล้ว เทปโทรทัศน์สามารถเผยแพร่รายการทางโทรทัศน์ไปทั่ว

ประเทศและยังใช้ส่วนตัวได้ด้วย สนั่น ปัทมะทิน (สนั่น ปัทมะทิน 2527 : 72-75) ได้กล่าวถึง ข้อดีของเทปโทรทัศน์ไว้ว่า เทปโทรทัศน์สะดวกในการแพร่ภาพ เพราะใช้กับเครื่องรับโทรทัศน์ ในห้องธรรมดาได้ดี โดยไม่ต้องควบคุมความมืดเหมือนการฉายภาพยนตร์ และถ้าผู้ชมต้องการ ชมรายการใดซ้ำก็สามารถเล่น เทปโทรทัศน์ได้อีกครั้งตามที่ต้องการ โดยไม่ต้องรอเวลาออก อากาศเหมือนดูโทรทัศน์ อีกทั้งมีอิสระในการเลือกชมรายการใด ๆ ได้ตามต้องการเท่าที่จะหา เทปโทรทัศน์ได้ ไม่ต้องทนดูโฆษณาสินค้า หรือดูรายการที่ไม่ชอบจากโทรทัศน์ นอกจากนี้เทป โทรทัศน์ยังสามารถบันทึกรายการจากโทรทัศน์และภาพยนตร์ไว้ได้โดยใช้เครื่องประกอบ

สำหรับวงการศึกษาก็ได้มีการนำเทปโทรทัศน์มาใช้ในการเรียนการสอนกันอย่างกว้าง ขวาง ไพบูลย์ จันทยศ (ไพบูลย์ จันทยศ 2526 : 42) ได้กล่าวถึงเทปโทรทัศน์ที่นำมาใช้ ในการเรียนการสอนว่า ค่าใช้จ่ายในการผลิตเทปโทรทัศน์ที่ใช้ในโรงเรียนนั้นไม่แพงนัก ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระดี ๆ ก็สามารถยืมมาบันทึกลงเทปโทรทัศน์ไว้ได้เองซึ่งสะดวกกว่าการที่ ต้องถ่ายทำของจริง อีกทั้งไม่ต้องล้างฟิล์มเหมือนภาพยนตร์ นักเรียนที่ดูเทปโทรทัศน์จะเห็นทั้ง ภาพ ได้ยินทั้งเสียงเหมือนภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ ซึ่งมีสิ่งเร้าใจมากกว่าฟังครูบรรยาย เพราะ ภาพและเสียงที่ปรากฏทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เทปโทรทัศน์ เกี่ยวกับการสาธิต การทดลอง หรือการถ่ายทอดกิจกรรม หรือเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอน การปฏิบัตินั้น เป็นที่นิยมใช้กันมาก เนื่องจากมีคุณสมบัติเหมาะสมอยู่หลายประการด้วยกัน สมาน ชาตียนนท์ (สมาน ชาตียนนท์ 2517 : 140) ได้ชี้แจงให้เห็นว่าเทปโทรทัศน์ สามารถ ใช้บันทึกกิจกรรมการทดลองที่ซับซ้อนพิเศษให้ผู้เรียนดูได้พร้อมกันคราวละหลายครั้ง ซึ่งมาก กว่าสภาพการทดลองปกติ เบื้อง กุมุท (เบื้อง กุมุท 2515 : 3-4) ได้เพิ่มเติมเรื่องการ สาธิตนี้ว่า เทปโทรทัศน์สามารถใช้ในการสาธิตอย่างได้ผล เพราะสามารถให้นักเรียนเห็นสิ่งที่ ควรเห็น และยังจำกัดความผิดพลาดในการสาธิตได้โดยบันทึกภาพไว้ล่วงหน้าจึงสามารถตรวจ ทานแก้ไขข้อผิดพลาดได้ นอกจากเทปโทรทัศน์จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นกิจกรรมการทดลองได้ถนัด และทั่วถึงกันเป็นจำนวนมากแล้ว เดล (Dale, Edgar 1969: 355) ยังเสริมว่าเทปโทรทัศน์ สามารถบันทึกการกระทำ สามารถแก้ไขและปรับปรุงข้อผิดพลาดของการสาธิตให้ดีขึ้น แสดง มุมต่าง ๆ ของวัตถุที่ไม่สามารถเห็นด้วยวิธีธรรมดา และสามารถนำมาใช้อีกในครั้งต่อ ๆ ไป

เทปโทรทัศน์นั้นต้องอาศัยส่วนประกอบที่สำคัญ 2 อย่าง จึงจะทำงานได้ คือ เครื่องเทปโทรทัศน์กับโทรทัศน์ และการสื่อสารด้วยเทปโทรทัศน์นี้มีลักษณะ เช่นเดียวกับการสื่อสารด้วยโทรทัศน์ในประเด็นที่แพร่ภาพจากเครื่องรับโทรทัศน์เช่นกัน และผู้รับสารจะรับได้ทั้งภาพและเสียงเช่นเดียวกัน ดังนั้น ในการวิจัยเรื่องเทปโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอน จึงควรสนใจเอกสารและงานวิจัยในด้านโทรทัศน์ เพื่อศึกษามาประกอบด้วย

โทรทัศน์นับวันจะมีอิทธิพลต่อการให้การศึกษาในระดับต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน เพราะประชากรมีมากขึ้น ย่อมมีผู้ต้องการความรู้มากขึ้น นักวิชาการ นักวางแผนจัดการศึกษาย่อมจำเป็นต้องแสวงหาทางในการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพของประชากรให้ได้ผลอย่างรวดเร็วและประหยัด โทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีบทบาทมากในการให้การศึกษาแก่ประชากรอย่างทั่วถึง เพราะสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ทุกรูปแบบ ตั้งแต่ความรู้ง่าย ๆ ไปหาขบวนการที่ซับซ้อนได้ จึงเป็นเครื่องมือที่สามารถสอนได้เหมือนกับสอนโดยครูโดยตรงเหมือนกัน (ทินิต วัฒโน 2520 : 1) โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่แสดงเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ชัดเจนที่สุด เพราะผู้ชมสามารถได้ยินเสียง เช่นเดียวกับวิทยุ ได้เห็นภาพ เช่นเดียวกับภาพยนตร์ และได้อ่านตัวหนังสือ เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ ฉะนั้นโทรทัศน์จึงสมบูรณ์ที่จะให้ความรู้ ทั้งทัศนคติ ความชอบ เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (วิทยากร ท่อแก้ว 2525 : 10) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเหตุผลที่ว่า การรับรู้ของมนุษย์เกิดจากการได้เห็นร้อยละ 75 จากการได้ยินร้อยละ 13 จากการสัมผัสร้อยละ 6 จาการสร้อยละ 3 นั่นคือโทรทัศน์สามารถทำให้เกิดการรับรู้ ทั้งการเห็นและการได้ยิน รวมแล้วถึงร้อยละ 88 จึงนับว่าโทรทัศน์มีคุณสมบัติพร้อมที่จะเป็นสื่อมวลชนเพื่อการศึกษา (อรรถพร เขียรถาวร 2520 : 117) เมื่อพิจารณาคุณค่าพิเศษของโทรทัศน์จะเห็นถึงความเหมาะสมที่ใช้โทรทัศน์ในการเผยแพร่ความรู้โดยเฉพาะสำหรับการศึกษานอกระบบ นั่นคือ โทรทัศน์สามารถเอาชนะอุปสรรคของการเรียนรู้หลายประการ เพราะสามารถที่จะเสนอความคิดสำคัญ สร้างทัศนคติ ให้ข่าวสารสำคัญโดยไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูง หรือต้องอยู่ ณ สถานที่เกิดเหตุการณ์นั้นด้วย และโทรทัศน์สามารถนำเอาอุปกรณ์การศึกษาอื่น ๆ เช่น ของจริง รูปภาพ เข้ามาร่วมกันด้วยความสะดวก การที่สามารถใช้อุปกรณ์การศึกษาหลายอย่างรวมกันเช่นนี้ จะทำ

ให้ผู้เรียนเข้าใจดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการวิจัยพบว่า โทรทัศน์ช่วยสอนหลักการ ความคิดรวบยอด และกฎเกณฑ์ได้ผลดีที่สุด (ชม ภูมิภาค 2515 : 50-51)

สำหรับการศึกษานอกกระบบ โดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้แก่ชาวชนบทซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร โทรทัศน์ก็ยังคงเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพมากดังจะเห็นได้จาก ผลการสำรวจของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ เดือน เมษายน 2530 ที่ได้แสดงว่า ปัจจุบันโทรทัศน์ได้กลายเป็นแหล่งข้อมูลทางการเกษตรที่สำคัญที่สุดสำหรับชาวนานานทุกภาคยกเว้นภาคใต้ นอกจากนี้ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2529 แสดงให้เห็นว่า ชาวชนบทเป็นเจ้าของเครื่องรับโทรทัศน์ประมาณครึ่งหนึ่งของเครื่องรับโทรทัศน์ทั่วประเทศ และยังมีแนวโน้มที่ชาวชนบทจะมีเครื่องรับโทรทัศน์มากขึ้น เพราะเครื่องรับโทรทัศน์ทั้งสีและขาวดำในปัจจุบันราคาถูกลง อีกทั้งตามท้องถิ่นชนบทจะมีไฟฟ้าใช้ทั่วถึงมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2533 ชาวชนบททั่วประเทศจะมีไฟฟ้าใช้ร้อยละ 90 ดังนั้น โทรทัศน์จึงมีอิทธิพลต่อการให้การศึกษาแก่ชาวชนบทรวมทั้งเกษตรกรเป็นอย่างดี มาด้วยความเหมาะสมและความเป็นไปได้ดังกล่าวแล้ว

การวิจัยเกี่ยวกับโทรทัศน์การศึกษาในแง่ต่าง ๆ ทั้งการวิจัยในต่างประเทศ และการวิจัยภายในประเทศ มีดังนี้

โฮล์ม (Holmes. 1960 : 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนทางโทรทัศน์กับการเรียนกับครูชั้นเรียน เพื่อศึกษาว่าการสอนทางโทรทัศน์จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้เพียงไร ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 90 ของนักเรียนที่เรียนทางโทรทัศน์กับนักเรียนที่เรียนในชั้นธรรมดา มีผลการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่การสอนทางโทรทัศน์ได้ผลดีในการสอนวิทยาศาสตร์ ส่วนการสอนภาษาอังกฤษนั้นวิธีสอนแบบเดิมให้ผลดีกว่า อีกทั้งเด็กฉลาดชอบเรียนแบบเดิม เด็กที่มีสติปัญญาปานกลางและต่ำชอบการเรียนทางโทรทัศน์

ชรัมม์ (Schramm. 1962 : 153) ได้รวบรวมผลการทดลองเปรียบเทียบผลการสอนทางโทรทัศน์กับการสอนของครูประจำชั้น เปรียบเทียบกันโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานปรากฏว่า

ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการเรียนจากโทรทัศน์กับการเรียนในชั้นเรียนธรรมดา แต่แสดงให้เห็นว่า โทรทัศน์มีส่วนทำให้นักเรียนมีประสบการณ์กว้างขวางกว่าเรียนในชั้นเรียนธรรมดา

ส่วนชาวสวิส วอลเดอร์ (Schwarz Walder 1961 : 1-29) ได้ทดลองการสอนวิทยาศาสตร์ทางโทรทัศน์ เปรียบเทียบกับการสอนโดยครูในห้องเรียนเกรด 5 ผลปรากฏว่า โทรทัศน์ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าครูในห้องเรียนปกติ

ชรัมม์ และ โอเบอโฮลเซอร์ (Schramm and Oberholtzer. 1964 : 1 - 15) ทดลองกับนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 กว่า 12,000 คน ใช้เวลาในการวิจัย 3 ปี พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนให้บูรณาการการสอนภาษาสเปนระดับประถมศึกษาทางโทรทัศน์ ให้ผลดีแตกต่างกันตามระดับของชั้น สำหรับนักเรียนเกรด 5 วิธีที่เรียนโทรทัศน์เข้ากับการสอนโดยตรง การใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ป้อนข้อมูลย้อนกลับ และให้ผู้ปกครองที่บ้านช่วยอีกทางหนึ่งให้ผลดีที่สุด สำหรับนักเรียนเกรด 6 นั้น วิธีที่รวมโทรทัศน์เข้ากับการสอนของครูโดยตรง การเรียนด้วยตนเอง แบบโปรแกรมการใช้มุมภาษาสเปน และการร่วมมือจากผู้ปกครองนั้นทำให้ผลดีที่สุด ประการสุดท้ายในการสอนภาษาสเปนด้วยโทรทัศน์นั้น การให้เรียนด้วยตนเองแบบโปรแกรมผนวกกับการสอนจากครูโดยตรง ให้ผลดีกว่าวิธีหนึ่งเพียงวิธีเดียว

จากการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนจากโทรทัศน์กับการเรียนจากครูในห้องเรียน ส่วนใหญ่พบว่าการเรียนจากโทรทัศน์มีผลดีว่าการเรียนจากครูในห้องเรียน (Koenig & Hill. 1967 : 12) เนื่องมาจากการสอนทางโทรทัศน์มีการเตรียมตัวที่ดีกว่า เครื่องมือและอุปกรณ์มีคุณภาพดีกว่าครูในห้องเรียน นอกจากนี้โทรทัศน์ยังสามารถแสดงให้นักเรียนทุกคนเห็นกันอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบสาธิต การทดลอง หรือการสอนด้วยภาษา (Burke. 1971 : XII)

สำหรับการวิจัยในประเทศไทยนั้น มีผู้ศึกษาหลายท่านด้วยกัน เช่น วณี รัตตวงศ์ (วณี รัตตวงศ์ 2514 : 43) ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทป

โทรทัศน์และไม่ใช้เทปโทรทัศน์ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในผลการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม สุชาติ โพธิวิทย์ (สุชาติ โพธิวิทย์ 2515 : 53 - 75) ได้ทำการทดลองสอนวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปกับนักศึกษาปีที่ 2 วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่าการสอนโดยใช้โทรทัศน์วงจรปิดกับการสอนด้วยวิธีการบรรยายของครูไม่มีผลแตกต่างกัน โอภาส ศรีสะอาด (โอภาส ศรีสะอาด 2516 : 101) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โดยใช้โทรทัศน์วงจรปิด เปรียบเทียบกับการสอนโดยครูโดยตรง ผลการวิจัยสรุปว่า การเรียนของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่การเรียนเกี่ยวกับการคำนวณนั้นจะมีผลดีกว่า เมื่อเรียนกับครูในชั้นเรียน ส่วนงานวิจัยที่เสนอผลว่าการเรียนทางโทรทัศน์ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนโดยวิธีอื่น ได้แก่ การวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางช่างที่อาศัยทักษะของนักเรียนช่างไฟฟ้าที่เรียนจากครูกับการสาธิตโดยใช้โทรทัศน์ (พิลาศ เกื้อมี 2519 : 23) โดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงอุตสาหกรรมศิลป์ ปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่าการฝึกทักษะทางช่างโดยการสอนด้วยการสาธิตจากโทรทัศน์ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางช่างสูงกว่าการสาธิตโดยครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ วรพงศ์ ตติยะวรนนท์ (วรพงศ์ ตติยะวรนนท์ 2528 : 37) ที่ทดลองสอนนักเรียนหาระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยครูจันทระเกษม วิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา เรื่อง ของจริงและหุ่นจำลอง โดยวิธีสอนปกติ เปรียบเทียบกับวิธีสอนโดยใช้รายการโทรทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการทดลองปรากฏว่า นักศึกษาที่เรียนจากรายการโทรทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนจากการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน มีการศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนจากโทรทัศน์ของนักเรียนที่มีระดับการเรียนแตกต่างกันในการสอนวิชาภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนเทศบาลกรุงเทพ ปีการศึกษา 2510 (พิมพ์ใจ สุวรรณรัฐ 2511 : 73:84) ซึ่งปรากฏผลว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษจากโทรทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 และ 6 จัดอยู่ในระดับกลาง แต่ของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 7 จัดอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง

จากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสอนโดยใช้โทรทัศน์เหล่านี้ จะเห็นว่าผลการวิจัยส่วนหนึ่งแสดงว่า การใช้โทรทัศน์ในการเรียนการสอนนี้ได้ผลดีกว่าการสอนด้วยครูในห้องเรียนปกติ อีกส่วนหนึ่งแสดงว่า การใช้โทรทัศน์ในการเรียนการสอนมีผลไม่แตกต่างไปจากการใช้ครูสอนในห้องเรียนปกติ แต่ไม่พบงานศึกษาวิจัยของใครเลยที่แสดงว่า การใช้โทรทัศน์ในการเรียนการสอนแล้วก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่าการสอนแบบเดิม ดังนั้น จึงแสดงว่าโทรทัศน์ใช้ในการสอนได้ดีกว่าครูที่สอนในห้องเรียน หรืออย่างน้อยที่สุด โทรทัศน์ใช้ในการสอนแทนครูได้โดยทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนทัดเทียมกัน

สำหรับการสื่อสารด้วยโทรทัศน์หรือ เทปโทรทัศน์นั้น จะเห็นได้ว่าสามารถสื่อได้ทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกัน จึงเป็นการยากที่จะแยกภาพและเสียงออกจากกัน โดยนัยนี้โทรทัศน์และเทปโทรทัศน์จึงใช้ทั้งภาษาที่ไม่ใช่ถ้อยคำ ได้แก่ ภาพ การเคลื่อนไหวแสง สี ดนตรี เสียงประกอบ และความเจียบ กับภาษาที่เป็นถ้อยคำ ได้แก่ คำสนทนา คำบรรยาย และคำอ่าน ถึงแม้ว่าโทรทัศน์และเทปโทรทัศน์จะให้ความสำคัญต่อภาษาที่เป็นถ้อยคำ เป็นภาษาที่ส่องรองจากภาษาที่ไม่ใช่ถ้อยคำ โดยเฉพาะภาพ (David Coynik 1976 :115) แต่คำสนทนา คำบรรยาย และคำอ่าน ก็ยังคงมีความหมายและมีอิทธิพลต่อผู้ชม เพราะคำสนทนา คำบรรยาย คำอ่าน จะผสมผสานไปกับภาพเสมอ แม้บางฉากบางตอนจะสามารถใช้กิริยา ท่าทาง และสีหน้าของผู้แสดงเพียงอย่างเดียวก็สามารถสื่อความหมายให้ผู้ชมเข้าใจได้แต่ก็มีหลาย ๆ ฉากหลาย ๆ ตอนที่ต้องอาศัยภาษาที่เป็นถ้อยคำดังกล่าวเข้าช่วยเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจยิ่งขึ้น (ดวงทิพย์ วรพันธุ์ 2529 : 812) เนื่องจากคำสนทนา คำบรรยาย และคำอ่านที่ได้ยินในโทรทัศน์และเทปโทรทัศน์นั้น ไม่ใช่เพียงเพื่อให้มีเสียงควบคู่ไปกับภาพเท่านั้น หากแต่ใช้เพื่อให้มีความหมายแก่ภาพในหลายลักษณะ ที่สำคัญมี 4 ลักษณะ คือ เพื่อให้ข้อมูลและรายละเอียด เพื่อบอกบุคลิกลักษณะของผู้แสดง เพื่อบอกเรื่องหรือเพื่อเชื่อมจากสองฉากเข้าด้วยกันหรือเพื่อเชื่อมแต่ละตอนเข้าด้วยกัน ผู้ดูจะได้ลำดับความคิด การรับรู้ตามไปได้ถูกต้องเป็นลำดับ ไม่ทำให้ผู้ดูสับสน และลักษณะสำคัญประการสุดท้าย คือ เพื่อแสดงอารมณ์ให้สอดคล้องกับภาพ (Woy Rilla 1974 : 90 - 91)

ภาษาไทยกลาง และ ภาษาไทยถิ่นเหนือ

ภาษาไทยที่เราพูดกันอยู่ทุกวันนี้ เป็นภาษาถิ่นตระกูลไทย (Tai Family) หรือ คำไต (Kam-Tai Family) (เรื่องเดช ปันเขื่อนขัณฑ์ 2525 : 1) ในประเทศไทยมีภาษาถิ่นต่าง ๆ ที่นักภาษาศาสตร์จัดอยู่ในตระกูลภาษาไทยหลายภาษา เท่าที่ปรากฏในแผนที่ภาษาในประเทศไทย 2520 ของโครงการวิจัยภาษาไทย และภาษาพื้นเมืองถิ่นต่าง ๆ สถาบันศูนย์ภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ปัจจุบันคือ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจำนวนภาษาถิ่นตระกูลไทยทั้งหมด 18 ภาษา ในภาษาถิ่นตระกูลไทยทั้งหมดนี้ มีภาษาถิ่นที่สำคัญของไทย ซึ่งเป็นภาษาของชนส่วนใหญ่ (Majority Languages) ในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยอยู่ 4 ภาษา (เรื่องเดช ปันเขื่อนขัณฑ์ 2520 : 36-37) คือ

1. ภาษาไทยกลาง (Central Thai) ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ (Bangkok Thai Dialect) หรือบางที่เรียกว่าภาษาไทยมาตรฐาน (Standard Thai) เป็นภาษาไทยที่พูดโดยชนส่วนใหญ่ในภาคกลางของประเทศไทย โดยถือกรุงเทพเป็นศูนย์กลางของภาค ภาษาไทยกลางนี้เป็นภาษาราชการของไทย มีผู้พูดโดยประมาณไม่ต่ำกว่า 18 ล้านคน

2. ภาษาไทยถิ่นเหนือ หรือ ภาษาไทยลานนา (Northern Thai or Lanna) ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นที่พูดโดยชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ 8 จังหวัดในภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน ลำปาง และบางอำเภอบางหมู่บ้านในเขตจังหวัดตาก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ เส้นแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยกลางกับภาษาไทยถิ่นเหนือมี 3 จังหวัด คือ จังหวัดตาก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ ภาษานี้มีผู้พูดไม่ต่ำกว่า 6 ล้านคน

3. ภาษาไทยถิ่นใต้ หรือ ภาษาปักษ์ใต้ (Southern Thai) ได้แก่ ภาษาที่พูดโดยชนส่วนใหญ่ในภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา กระบี่ นครศรีธรรมราช ตรัง พัทลุง สงขลา ยะลา สตูล ภูเก็ต ปัตตานี

นราธิวาส หรืออาจกล่าวได้ว่าตั้งแต่จังหวัดชุมพรไปจนถึงประเทศมาเลเซีย เส้นแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยกลางกับไทยถิ่นใต้อยู่ที่จังหวัดชุมพร ภาษานี้มีผู้พูดอยู่โดยประมาณ 7 ล้านคน

4. ภาษาไทยถิ่นอีสาน (Northeastern Thai) หรือ ภาษาไทยลาว (Laotian or Thai Lao) ได้แก่ ภาษาที่พูดโดยชนส่วนใหญ่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ยโสธร มุกดาหาร หนองคาย สกลนคร เลย หรืออาจกล่าวได้ว่าตั้งแต่จังหวัดเลย เพชรบูรณ์ ชัยภูมิ และนครราชสีมา ไปทางทิศตะวันออกเฉียงจนจดชายแดนประเทศลาว และประเทศกัมพูชา เส้นแบ่งเขตภาษาอยู่หลายจังหวัดคือ นับตั้งแต่จังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี สระบุรี นครราชสีมา จนถึงจังหวัดปราจีนบุรี มีผู้พูดภาษานี้ไม่ต่ำกว่า 12 ล้านคน ในประเทศไทย

ภาษาถิ่นตระกูลไทยถิ่นต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า มีสำเนียงการพูด หรือ ลักษณะการพูดแตกต่างกันไปตามภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นนั้น ๆ จากภาคหนึ่งไปยังอีกภาคหนึ่ง หรือ จากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่ง หรือแม้กระทั่งจากอำเภอหนึ่งไปยังอีกอำเภอหนึ่ง ความแตกต่างของแต่ละถิ่นนั้นจากการศึกษาภาษาถิ่นต่าง ๆ จะพบว่ามีลักษณะของความแตกต่างกัน พอสรุปได้อยู่ 3 ลักษณะ คือ (เรื่องเดช บันเขื่อนขัติย์ 2525 : 44 - 48)

1. ระบบเสียงพูดต่างกัน (Phonological difference)
2. ระบบคำต่างกัน (Morphological difference)
3. ระบบการเรียงคำต่างกัน (Syntactic difference)

1. ระบบเสียงพูดต่างกัน ความแตกต่างระหว่างภาษาถิ่นตระกูลไทยด้วยกัน เราจะพบความแตกต่างในด้านระบบเสียงมากที่สุด ระบบเสียงที่ว่่านี้ได้แก่เสียงสำคัญที่ใช้พูดในภาษานั้น ๆ ที่เรียกกันในหมู่นักภาษาวาว่า หน่วยเสียง นั้นเอง เช่น หน่วยเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเสียงควบกล้ำของภาษาถิ่นนั้น ๆ ซึ่งเสียงสำคัญดังกล่าวจะมีจำนวนในแต่ละถิ่นไม่เท่ากัน เช่น ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20-21 หน่วยเสียงสระ 18

หน่วยวรรณยุกต์ 5 ส่วนภาษาไทยถิ่นอื่น ๆ จะมียกกว่าหรือน้อยกว่าแล้วแต่ระบบเสียงของภาษาถิ่นนั้น ๆ ภาษาไทยถิ่นเหนือมีเสียงพยัญชนะ 19 สระ 18 วรรณยุกต์ 6 เป็นต้น ซึ่งแต่ละภาษาถิ่น แม้จะอยู่ในตระกูลไทยด้วยกันแต่ก็มีหน่วยเสียงไม่เท่ากัน เมื่อมีจำนวนหน่วยเสียงสำคัญที่ใช้ในการพูดไม่เท่ากัน และระดับเสียงวรรณยุกต์ต่างกันแล้ว แน่นอนสำเนียงการพูดย่อมต่างกันไปด้วย จึงพอสรุปเป็นข้อ ๆ ให้เห็นชัดดังนี้

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะและสระต่างกัน หน่วยเสียงพยัญชนะที่มักจะพบในภาษาถิ่นหนึ่ง แต่อีกถิ่นหนึ่งมักไม่มีใช้ ได้แก่ หน่วยเสียง ร ช ญ

1.2 คำควบกล้ำต่างกัน คำควบกล้ำก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับระบบเสียงพูดของคนไทยบางภาษาถิ่นมีใช้ บางถิ่นไม่มีใช้เลย เช่น ภาษาไทยถิ่นอีสาน ไม่มีคำควบกล้ำใช้ส่วนภาษาไทยถิ่นเหนือมีเสียง ว ควบกับพยัญชนะต้นได้หลายเสียง ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ นอกจาก ว กล้ำแล้วยังมี ร ล กล้ำได้อีก เป็นต้น

1.3 สระประสม 3 ตัว คือ เอีย เอือ อัว บางภาษาถิ่นไม่มีใช้เลย บางภาษาถิ่นมีใช้บางตัว เช่น ภาษาไทยอีสาน มีใช้ 2 ตัว คือ เอีย กับ อัว ส่วนภาษาไทยถิ่นเหนือไทยถิ่นใต้ และไทยกรุงเทพฯ มีใช้ทั้ง 3 เสียง ดังนั้น เมื่อการใช้สระประสมต่างกัน ทำให้สำเนียงการพูดต่างกันด้วย

1.4 จำนวนเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน เช่น ภาษาไทยถิ่นหนึ่งมีมาก ถิ่นหนึ่งมีน้อยอย่างภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ภาษาไทยถิ่นใต้ (ชุมพร) มี 5 เสียง ภาษาไทยถิ่นเหนือ ไทยอีสานมี 6 เสียง ภาษาไทยถิ่นใต้ (สงขลา) มี 7 เสียง เป็นต้น เมื่อมีจำนวนเสียงวรรณยุกต์ไม่เท่ากันทำให้สำเนียงการพูดต่างกันไปในขณะเดียวกันแม้จะมีจำนวนเสียงวรรณยุกต์เท่ากัน แต่ถ้าเสียงวรรณยุกต์มีระดับเสียงสูงต่ำไม่เท่ากันก็ทำให้สำเนียงต่างกันไป และถ้าหากใช้เสียงวรรณยุกต์ไม่ตรงกันด้วยแล้วยิ่งทำให้สำเนียงการพูดแตกต่างกันไปอย่างเห็นได้ชัด

2. ระบบคำต่างกัน ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ที่พูดอยู่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่จัดอยู่ในตระกูลภาษานั้นก็เพราะพบคำศัพท์ต่าง ๆ เหมือนหรือคล้ายคลึงกันในด้านเสียงในคำที่ซ้ำเรียกสิ่งเดียวกัน แม้บางเสียงตัวหน้าหรือตัวหลังจะเปลี่ยนไปเป็นตัวอื่นหรือแม้แต่สระตัวกลางจะเปลี่ยนไปบ้างแต่ก็มองเห็นว่าคำนั้น เป็นคำมาจากภาษาดั้งเดิมเดียวกัน

คือ Proto Tai และถือเป็น Cognate กันได้ เช่น คีต (อีสาน) กี้ด (ไทยถิ่นเหนือ) คีต (กรุงเทพฯ) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม คำศัพท์เหล่านี้จะไม่เหมือนกันหรือไม่คล้ายกันทุกศัพท์ทุกคำ มีคำศัพท์เป็นจำนวนมากที่ใช้เรียกสิ่งเดียวกันต่างกันไป เช่นคำว่า ไป (ไทยกลาง) เมื่อ (อีสาน ไทยถิ่นเหนือ) เป็นต้น หรือคำว่า มะละกอ (ไทยกลาง) บักหุ้ง (อีสาน) บ่าก้วย เต็ด (ไทยถิ่นเหนือ) เป็นต้น ในทางตรงกันข้ามคำบางคำในภาษาไทยถิ่นหนึ่งใช้เหมือนกับคำในภาษาไทยอีกถิ่นหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่ความหมายแตกต่างกัน เช่น แพ้ ในภาษาไทยถิ่นเหนือและไทยอีสานหมายถึง ชนะ เป็นต้น เมื่อมีคำเรียกสิ่งเดียวกันคนละคำ หรือใช้คำเดียวกันแต่ให้ความหมายคนละสิ่ง เช่นนี้ ถ้ามีจำนวนมากเท่าไรก็ทำให้คนไทยถิ่นหนึ่งกับอีกถิ่นหนึ่งพูดกันลำบากมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีระบบคำต่าง ๆ ที่ต่างกันไปก็มีคำลงท้ายในประโยคต่างกัน เช่น ไปเถอะ ไปเตอะ ไปบ่อ ฯลฯ และคำสรรพนามที่คนไทยถิ่นต่าง ๆ ใช้แตกต่างกันไป เช่น ช้อ เจ้า ฮา คิง กู มิ่ง

3. ระบบการเรียงคำต่างกัน ภาษาถิ่นตระกูลไทยไม่ว่าภาษาถิ่นใดจะมีโครงสร้างประโยคคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ จะมีที่แตกต่างกันไปบ้างในบางถิ่น เช่น คำคุณศัพท์โดยทั่วไปจะตามหลังคำนามที่มันขยายเสมอ แต่ถ้าพบคำใดก็ตามที่มีคำคุณศัพท์อยู่หน้าก็แสดงว่าภาษาไทยถิ่นนั้นได้รับอิทธิพลจากภาษาอื่น เช่น เผือกม้า = ม้าขาว (ไทยอาหม) เป็นต้น อีกอย่างในกรณีที่มีคำขยายคำวิเศษณ์คำที่มาขยายนั้นโดยปกติจะตามหลังเสมอ แต่มีบางคำบางภาษาถิ่นที่นำคำขยายคำวิเศษณ์เช่นนั้นมาวางไว้หน้าคำที่ถูกขยาย เช่นคำว่า "จาด" หรือ "ชาติ" มีความหมายว่ามากในภาษาไทยถิ่นเหนือและไทยถิ่นใต้ จะวางไว้หน้าคำที่ถูกขยายเสมอ เช่น ตีมาก-จาดตี เยอะมาก-จาดหลาย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีคำนามซึ่งเป็นคำประสมบางคำที่เรียงสลับกัน เช่น บ่อน้ำ-น้ำบ่อ ส้มตำ-ตำส้ม หลวงพี่-พี่หลวง แม่น้ำ-น้ำแม่ เจ็บขา-ขาเจ็บ เป็นต้น ลักษณะการเรียงคำเช่นนี้ทำให้ภาษาไทยถิ่นหนึ่งต่างจากถิ่นหนึ่งได้ แต่ก็มียกอย่างจำกัดมากไม่เหมือนระบบเสียงและระบบคำที่แตกต่างกันจากภาษาถิ่นหนึ่งกับอีกถิ่นหนึ่งดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้เพราะต่างก็เป็นตระกูลภาษาเดียวกัน

นอกจากความแตกต่าง 3 ลักษณะดังกล่าว ภาษากันหนึ่งกับอีกกันหนึ่ง อาจมีลักษณะแตกต่างกันทางด้านอรรถศาสตร์ (Semantics) อีก คือ คำเดียวกันแต่มีความหมายต่างกัน เช่น ลูกชาย ในภาษาไทยถิ่นเหนือหมายถึง ลูกเขย แต่ภาษาไทยกลางกลับหมายถึงลูกชาย เป็นต้น ซึ่งลักษณะเช่นนี้อาจมีอยู่บ้างตามภาษากันต่าง ๆ แต่ก็มีอยู่น้อย ไม่มากเหมือนความแตกต่าง 3 ระบบ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

อย่างไรก็ดี แม้ภาษากันที่อยู่กันเดียวกันย่อมมีความแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยในเรื่องระบบเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และคำบางคำ สำหรับเสียงวรรณยุกต์ต่างกันอยู่มาก แต่ก็พอฟังกันเข้าใจได้ ส่วนภาษากันที่ต่างกันจะมีความแตกต่างกันมากดังที่กล่าวมาแล้ว (ประสงค์ ราษฎร์ 2526 : 823) ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นปัญหาสำหรับคนไทยถิ่นหนึ่ง เมื่อต้องการฟังภาษากันอื่นให้เข้าใจ แต่เนื่องจากประเทศไทย ใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาไทยมาตรฐาน คนไทยทั้งประเทศยอมรับ ใช้เป็นภาษาสำหรับติดต่อเป็นทางการ ระหว่างบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ อีกทั้งเป็นภาษาที่ใช้สอนกันในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และเป็นภาษาราชการที่ใช้ติดต่อทั่วประเทศไม่ว่าจะอยู่ในภาคใด ดังนั้น ภาษาไทยกลางจึงเป็นแกนกลางสำหรับสื่อความหมายระหว่างคนไทยทั้งชาติ ไม่ว่าผู้นั้นจะมีภาษาไทยใดเป็นภาษากันของตน ถ้าได้เรียนรู้ภาษาไทยมาตรฐานแล้วก็จะสามารถสื่อภาษาได้เข้าใจตรงกัน ไม่เกิดความเข้าใจผิดโดยภาษาเป็นเหตุ แต่การที่บุคคลผู้พูดภาษากันหนึ่งจะสามารถเข้าใจภาษากันอื่น ๆ ได้ นั้น ไม่ใช่ของง่ายนัก เพราะลักษณะของภาษากันทั้ง 4 แม้จะมีความเหมือนกันอยู่บ้าง แต่ก็มีความแตกต่างกันทั้งระบบเสียงและระบบคำดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว ด้วยเหตุนี้จึงเกิดเป็นปัญหาทางภาษาขึ้นสำหรับคนไทยถิ่น เมื่อจำเป็นต้องใช้ภาษาไทยมาตรฐาน (ประสงค์ ราษฎร์ 2526 : 834-835) ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กภาคเหนือในการเรียนภาษาไทยกลาง (สุไร พงษ์ทองเจริญ 2524 : 21-36) พบว่าปัญหาเกี่ยวกับการฟังของเด็กภาคเหนือ เมื่อต้องฟังภาษาไทยกลางสรุปได้ดังนี้

ปัญหาด้านการฟัง	เปอร์เซ็นต์ที่เด็กฟังผิด
1. เกี่ยวกับความหมาย	47.77
2. เกี่ยวกับเสียงพยัญชนะ	58.04
3. เกี่ยวกับเสียงสระ	53.55

ผลการวิจัยนี้จะเห็นว่า เด็กภาคเหนือยังมีเปอร์เซ็นต์ของการฟังภาษาไทยกลางผิดอยู่ อย่างเห็นได้ชัดเจน ทั้งฟังผิดอันเนื่องมาจากปัญหาด้านความหมายของคำด้านเสียงพยัญชนะ และด้านเสียงสระ ยังมีการสำรวจเกี่ยวกับเรื่องนี้อีกนั่นคือ การสอบถามผู้เข้าสอบสัมภาษณ์ เพื่อเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ประจำปีการศึกษา 2526 ซึ่งเป็นคนท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ภาคกลาง (ประสงค์ ราชณัฐ 2526 : 838-839) ได้ข้อมูลว่า ผู้เข้าสอบสัมภาษณ์ไม่มีปัญหาด้านการฟังภาษาไทยจากกรรมการสอบสัมภาษณ์ แต่จากประสบการณ์ของพวกเขาพอจะสรุปได้ว่า นักเรียนที่พูดภาษาไทยถิ่นอื่น เมื่อเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะมีปัญหาด้านการฟังเสียงภาษาไทยกลาง แต่ปัญหานี้จะค่อยลดลง ๆ และหมดไป ข้อมูลอีกประการหนึ่งที่แสดงว่าผู้พูดภาษาไทยถิ่นซึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่และเคยเรียนรู้ภาษาไทยกลางมาแล้วไม่มีปัญหาด้านการฟังภาษาไทยกลาง คือ ผลการทดสอบการฟังของนิสิตปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2521 จำนวน 143 คน โดยใช้แบบทดสอบการฟังระดับอุดมศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาความบกพร่องทางการพูดของโครงการพัฒนาการพูด มศว. ประสานมิตร (ประสงค์ ราชณัฐ 2526 : 839) ปรากฏว่า นิสิต 137 คน ซึ่งมาจากถิ่นต่าง ๆ รวมทั้งถิ่นกลางของประเทศ ไม่มีปัญหาด้านการฟังในแง่ที่เกี่ยวกับระบบเสียง ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า ปัญหาการรับภาษาไทยด้านการฟังของคนไทยถิ่นต่าง ๆ นั้น อาจมีในระดับประถม เนื่องจากยังไม่ได้เรียนรู้ภาษาไทยกลางมาก่อน จึงไม่คุ้นเคยกับระบบเสียงของภาษาไทยกลาง และมีความรู้ในเรื่องคำศัพท์น้อย แต่ในระดับมัธยมศึกษา หรือในผู้ใหญ่ที่คุ้นเคยกับภาษาไทยกลางดีแล้ว ปัญหาด้านการฟังนี้มีน้อย (ประสงค์ ราชณัฐ 2526:846)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการสอน มีหลักอยู่ว่าจะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ได้ ดังนั้น การจัดทำแผนการสอนจะต้องมีจุดประสงค์ที่แน่ชัดลงไปว่าจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านใด ซึ่งการเรียนรู้นี้ บลูม (Bloom 1956) ได้ให้ความหมายว่า คือ "ขบวนการอย่างหนึ่งที่ทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันเป็นผลจากประสบการณ์หรือการเรียนการสอน" และได้จำแนกการเรียนรู้ของคนออกเป็น 3 หมวด

1. หมวดพุทธิพิสัย หมายถึง การเรียนรู้ในด้านความคิดและปัญญา คือผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เรื่องที่ศึกษาอยู่เหล่านั้นได้
2. หมวดเจตพิสัย หมายถึง การเรียนรู้ในด้านความเจริญงอกงามทางด้านจิตใจ หรือมีความรู้สึกออกไปในทางที่ถูกต้อง
3. หมวดทักษะพิสัย หมายถึง การเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการแสดงออกทางฝีมือ คือผู้เรียนสามารถจะประกอบกิจกรรม ทำงานได้คล่องแคล่ว หรือปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดเป็นความชำนาญ

แอนเตอร์สัน ได้อ้างถึงผลการศึกษาของ บลูม (Bloom 1956, quoted in Aderson 1975 : 419-420) เกี่ยวกับหมวดพุทธิพิสัย โดยจำแนกความสามารถด้านปัญญา และสมองของบุคคลนี้ออกเป็น 6 ระดับ คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า บลูม ได้สรุปว่าระดับความสามารถทางปัญญานี้ แต่ละระดับต้องใช้ความสามารถทางสมองและปัญญาต่างกัน โดยระดับความรู้ความจำ เป็นขั้นที่ใช้กระบวนการคิดที่ต่ำที่สุด แต่ขั้นอื่น ๆ จะใช้กระบวนการคิดสูงขึ้นเป็นลำดับจนถึงการประเมินค่า ซึ่งเป็นขั้นที่ใช้กระบวนการคิดในระดับสูงสุดที่ต้องใช้ความรู้ในขั้นความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้เป็นพื้นฐาน (วิสิฎ พงษ์ประดิษฐ์ 2529 : 24)

ชวาล แพร์ตกุล (2520 : 1-10) ได้พิจารณาแบ่งขอบเขตความรู้ด้านพุทธิพิสัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับขอบเขตที่ บลูม และคณะได้แบ่งไว้ และยังได้เสนอแนวทางในการวัด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยโดยการสร้างแบบทดสอบไว้ดังนี้

1. ชั้นความรู้ความจำ แบบทดสอบที่จะวัดในขั้นนี้ก็จะ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับศัพท์และ นิยาม สูตรกฎ ความจริง ความสำคัญด้านวิธีดำเนินการ ระเบียบแบบแผน ลำดับขั้นและ แนวโน้ม การจัดประเภท เกณฑ์ วิธีการ ความรู้รวบยอด ทฤษฎีโครงสร้าง
2. ชั้นความเข้าใจ วิธีเขียนคำถามประเภทความเข้าใจ จะถามเกี่ยวกับการแปล ความ การตีความ และการขยายความ
3. ชั้นการนำไปใช้ วิธีเขียนคำถามประเภทการนำไปใช้นั้น เพื่อที่จะทดสอบว่า ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ใหม่ ๆ หรือแก้ปัญหาอย่างไร เริ่ม สร้างสรรค์ได้เพียงใด ในขั้นนี้จะถามเกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างหลักวิชากับการปฏิบัติการ ขอบเขตของหลักวิชาและการปฏิบัติ ถามให้อธิบายหลักวิชา ถามให้แก้ปัญหาคำถาม เหตุผลของการปฏิบัติ
4. ชั้นการวิเคราะห์ เป็นขั้นที่ใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาที่สูงขึ้นไป ในขั้นนี้ จะเป็นการถามเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ หลักการ
5. ชั้นการสังเคราะห์ ในขั้นนี้จะเป็นคำถามที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้และทักษะ ประสพการณ์ สังเคราะห์เหตุการณ์ที่ประสพ คำถามที่จะวัดในขั้นนี้ จะ เป็นคำถามเกี่ยวกับการ สังเคราะห์ข้อความ การสังเคราะห์แผนงาน การสังเคราะห์ความสัมพันธ์
6. ชั้นการประเมินค่า เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถทางการแก้ปัญหาที่สูง ขึ้นไป ที่จะ เป็นขั้นสูงสุดของการแก้ปัญหาในด้านพุทธิพิสัย เป็นการทดสอบเกี่ยวกับการประเมินค่า โดยเกณฑ์ภายใน และการประเมินค่าโดยเกณฑ์ภายนอก

ชวาล แพร์ตกุล (2509 : 11) ให้ความหมายของความรู้ ความจำ การระลึกได้
ดังนี้

ความรู้ คือ บรรดาข้อเท็จจริงและรายละเอียดของเรื่องราว

ความจำ คือ ความสามารถของสมองที่จะเก็บรักษาตัวความรู้ และ
ประสบการณ์ทั้งปวงที่ตนรู้เห็น ไม่ว่าจะเป็นการเก็บไว้
ชั่วคราว หรือถาวรก็ตาม

การระลึกได้ คือ ความสามารถที่จะเรียกเอาตัวความรู้กลับคืนออกมา
ให้ปรากฏ

ความรู้ในที่นี้ หมายถึง การระลึกได้ของเรื่องราวต่าง ๆ ที่บุคคลเคยมีประสบการณ์
มาแล้ว ความรู้นี้ยังครอบคลุมถึงการนึกออกของเนื้อเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในเนื้อวิชา
โดยตรง และที่เกี่ยวพันกับวิชานั้นด้วย ในแง่การวัดผล ถือว่า บุคคลที่จะมีความรู้ในเรื่องใด
ก็คือบุคคลที่ต้องมีพฤติกรรมทางจิตวิทยา 2 ประการ คือ จำเรื่องราวนั้นได้ กับ ระลึกเรื่องราว
นั้นออก ฉะนั้น การวัดความรู้ก็คือ การวัดสมรรถภาพสมองด้านการระลึกออกของความจำนั่นเอง
เมื่อจะสอนเรื่องใด ๆ ก็ตาม ให้มุ่งเน้นการสอนไปที่เนื้อเรื่อง วิธีการ และความคิดรวบยอด
ของเรื่องนั้น อย่าไปกังวลต่อสิ่งอื่น หรือ รายละเอียดของเรื่องนั้นนัก (ชวาล แพร์ตกุล
2509 : 11)

การวัดความรู้ความจำนี้ เราสามารถสร้างคำถามวัดด้านนี้ได้หลายแง่หลายมุม อาทิ
เช่น (ชวาล แพร์ตกุล 2509 : 198-224)

1. ถามความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และนิยาม ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับคำแปล ความหมาย
ของสิ่งที่อยู่ในเนื้อหาที่สอน
2. ถามความรู้เกี่ยวกับกฎและความจริง ได้แก่ การถามสูตร กฎความจริง ข้อ
เท็จจริง เรื่องราว ใจความ หรือเนื้อความต่าง ๆ
3. ถามความรู้ในวิธีดำเนินการ ได้แก่ ถามเกี่ยวกับวิธีประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ
แบบแผน ธรรมเนียมประเพณีของเรื่องราวนั้น วิธีปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน และวิธีหาแนวโน้มน

ของเรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ วิธีจัดประเภท วัตถุประสงค์ของและเรื่องราวต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ตามหลักวิชานั้น ๆ วิธีกำหนดเกณฑ์ตามหลักวิชาและคตินิยม ตลอดจนวิธีปฏิบัติ กิจการงานต่าง ๆ ตามสูตรกฎและหลักการ

4. ถามเกี่ยวกับลำดับขั้นและแนวโน้ม ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับลักษณะของการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนของการปฏิบัติงาน หรือของเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ว่า มีลักษณะใดเกิดก่อน-หลัง หรือเรียงติดต่อกันตามลำดับเช่นไร นอกจากนี้ คือคำถามเกี่ยวกับลำดับขั้นของเหตุการณ์วิธีปฏิบัติซึ่งเป็นการถามถึงข้อเท็จจริงและความจริงที่ประจักษ์ชัดแล้วของเรื่องเหล่านั้น และคำถามเกี่ยวกับแนวโน้มของเหตุการณ์เรื่องราวว่าจะล่อไปในทิศทางใด

5. ถามเกี่ยวกับการจัดประเภท ได้แก่ คำถามที่วัดว่าบุคคลจะสามารถจำแนกแ่งคัดวัตถุประสงค์ของ และเรื่องราวใด ๆ ให้เป็นหมวดหมู่ได้เพียงใด

6. ถามเกี่ยวกับวิธีการ ได้แก่ คำถามที่วัดว่า บุคคลสามารถจดจำวิธีปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามหลักวิชา และสามารถประพฤติปฏิบัติตามที่ผู้สอนบอกไว้ได้หรือไม่ หลักใหญ่ของการถามเกี่ยวกับวิธีการมี 3 ประการ คือ ผู้ถามจะต้องถามว่า สิ่งนั้นหรือกิจการงานนั้นจะต้องทำโดยวิธีใด จะต้องทำงานนั้น หรือต้องปฏิบัติกันอย่างไรจึงจะสำเร็จ และงานนั้นควรทำโดยวิธีใดจึงจะมีประสิทธิภาพที่สุด

7. ถามด้านความรู้รวบยอด คำถามหมวดนี้เป็นแบบสุดท้ายของการวัดด้านความรู้ ความจำ รูปคำถามมี 2 ชนิด คือ ถามถึงหลักวิชาและการขยายหลักวิชาของเรื่องราวต่าง ๆ กับ ถามถึงทฤษฎีและโครงสร้างของหลักวิชานั้น ๆ

สรุป

โทรทัศน์และ เทปโทรทัศน์มีคุณสมบัติที่เหมาะสมจะใช้ เป็นสื่อมวลชน เพื่อการศึกษา ทั้งสำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน โดยเฉพาะสำหรับการให้การศึกษาประชาชน โดยทั่วไปแล้วโทรทัศน์และ เทปโทรทัศน์มีความสมบูรณ์ในการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติ ความชอบ เพื่อพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสำหรับประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศซึ่งเป็น เกษตรกรนั้น โทรทัศน์และ เทปโทรทัศน์ยังคง เป็นสื่อที่เหมาะสมที่สุดใน

การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพเกษตรกรรม เพราะสามารถเข้าถึงผู้รับสารได้ทุกระดับความรู้ ถ่ายทอดข่าวสารได้รวดเร็ว และประหยัด จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรไทยเห็นว่า โทรทัศน์เป็นแหล่งข้อมูลทางการเกษตรที่สำคัญที่สุด และเกษตรกรมีแนวโน้มที่จะรับข่าวสารจากโทรทัศน์มากขึ้นเรื่อย ๆ การที่โทรทัศน์และเทปโทรทัศน์เป็นสื่อที่เสนอทั้งภาพและเสียงไปพร้อมกัน ถึงแม้ว่าเสียงอันได้แก่ คำสนทนา คำบรรยาย และคำอ่าน จะมีความสำคัญเป็นอันดับสองรองจากภาพก็ตาม แต่ยังคงมีความหมายและมีอิทธิพลต่อผู้ชมอยู่อย่างมาก ภาษาที่ใช้ในการสนทนาในแต่ละภาคย่อมแตกต่างกันไปตามภาษาท้องถิ่นของตน โดยที่ภาษาไทยกลางเป็นภาษาราชการและเป็นภาษาที่ใช้ในสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ คนท้องถิ่นใดก็ตามหากได้เรียนรู้ภาษาไทยกลางก็จะสามารถติดต่อสื่อสารกันได้เข้าใจดี แต่ความแตกต่างกันของลักษณะภาษาถิ่นแต่ละแบบมีอยู่มากทั้งความแตกต่างของระบบเสียงพูด ระบบคำ ระบบการเรียงคำ จึงมักก่อให้เกิดปัญหาสำหรับคนท้องถิ่นหนึ่ง เมื่อต้องฟังภาษาถิ่นอื่นรวมทั้งภาษาไทยกลาง ดังจะเห็นจากงานวิจัยเกี่ยวกับการฟังภาษาไทยกลางของคนไทยถิ่นอื่น ซึ่งมีผลสรุปว่า สำหรับเด็กในระดับประถมศึกษา เมื่อเริ่มเข้าเรียนจะมีปัญหาด้านการฟังภาษาไทยกลาง แต่ปัญหานี้จะค่อย ๆ หดหายไป และในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาแล้ว จะไม่มีปัญหาด้านการฟังภาษาไทยกลางเลย นั่นแสดงให้เห็นว่าถ้าผู้ที่เรียนหนังสือในระบบโรงเรียนแล้วจะไม่มีปัญหาด้านการฟังภาษาไทยกลางแต่อย่างใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย